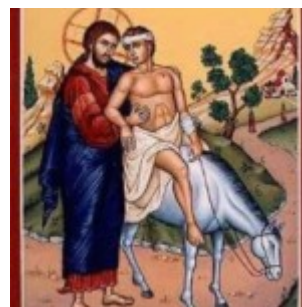

ЩО Е МИЛОСЪРДИЕ И В КАКВО СЕ СЪСТОИ ТО

Как да опишем този създ на любовта, този инструмент и това средство, с които Творецът се отнася към Своите създания? Как да опишем тази добродетел, която се е нарекла дъщеря на Бога и разпоредителница с безчислените съкровища?

Когато преподобният Иоан Милостиви бил млад, той решил, че през целия си живот ще оказва състрадание на ближния и ще проявява милост. Тогава, приемайки облик на прекрасна принцеса, тази добродетел (тоест милосърдието), му се явила и му казала: “Аз съм първородната Божия дъщеря, и този, който ме предпочете и възлюби, него ще заведе при моя Отец!”. Ето, това е милосърдието, и който възжелае истински да общува и да живее с Бога, нека се потруди да го придобие и даже да живее чрез него през целия си живот.

Не то ли, Божието милосърдие, е било причината, която е подбудила Бога да даде живот на създанието, да го направи причастник на Божествените съкровища на Своята съвършена Любов? Какъв още друг смисъл могат да имат словата на Свещеното Писание, които се отнасят към неописуемия и благ Бог, Който и собствения Си Син не пощади, а Го отдаде за всички ни (Рим. 8:32)? Чий ум, чия мисъл и чий език може да опише или да изрази това дело на Божествено милосърдие? Такова голямо значение придава Бог на милосърдието, че дори е казано: милостта бива похвалявана на съда (Иак. 2:13).

Ето едно спасително и печелившо средство! Ето едно превъзходно и полезно мерило! Ето нещо, което всеки може много просто и винаги с лекота да изпълни по всяко време, на всяко място и при всякакви обстоятелства! Не би ни стигнало нито място, нито време, нито способности, ако бихме поискали да опишем колко пъти в историята не само ние, като разумни същества, но и неразумните творения са изпитвали на себе си действието на тази блажена добродетел – праведният се грижи и за живота на добитъка си. (Притч. 12:10).

Ти, блажена дъщеря на Небесния Цар, подтикнала и своя Отец да се разпъне за тези, които са се отрекли от Него, съжали се над нас, ела при нас, жестокосърдечните, и ни дай от своето, за да се уподобим, доколкото е възможно, на тебе – защото не желаш смъртта ни!

Както вече споменахме по-горе, милосърдието е действена и практическа любов, и следователно невинаги се проявява еднакво. Едно от свойствата на любовта, както го описва апостол Павел, е че тя не дири своето, тоест е безкористна, затова и този, който оказва любов чрез милосърдие, трябва да бъде безкористен. Такава любов не безчинствува, не се сърди, зло не мисли (1 Кор. 13:5), но всичко покрива, всичко претърпява, на всички прощава, всичко понася, както и Сам нейният Бог-Отец.

Ако ние, следвайки всичко това при съответното разположение оказваме милост, по-лесно ще достигнем целта на предназначението си. И ако винаги удържаме в себе си образа на

състрадателното милосърдие, ще успее ли да ни увлече беззаконие, мъст или желание, духовно или материално, да експлоатираме ближния – тъй като само милосърдието ни убеждава да бъдем готови да полагаме душите си за братята (1 Иоан. 3:16).

Милосърдието не се ограничава нито от мястото, нито от времето – но човекът, движен от дълга на любовта, носи утешение винаги, когато най-много се нуждаем от него. Изобщо човекът е едновременно духовно и материално същество, и поради това милостта, която му се оказва, също може да бъде различна, в зависимост от необходимостта – но по възможност е нужно да благотворим на всички.

Обществото в по-голямата си част гледа на милосърдието като на оказване на материална помощ, тоест на удовлетворяване на материалните потребности на нуждаещите се. Но освен това има още и духовни и етични потребности, които изискват подкрепа. Духовното утешение има голямо значение, когато го оказват компетентни в това хора, защото опасността, на която се подлага човек, засяга душата му, и в противен случай вредата ще бъде голяма.

Няма да описваме в подробности този вид блажено милосърдие, тъй като то е известно на всички. Ще помолим само тези, за които то директно се отнася, да отделят на това свое служение колкото е възможно повече сили, за да предотвратят твърде неприятните обстоятелства, в които попадат хората, което не е рядкост, особено в наше време.

Нима ние не оказваме милосърдие, като предотвратяваме опасността, която грози някого, който не подозира за нея, и объркан мисли, че има сериозни причини за самоубийство? Но то ще му струва не само настоящия, но и вечния живот, към който всички трябва да се стремим?

Ако и целият свят не струва колкото една душа, каква ще бъде похвалата за този, който, жертвайки себе си, спасява жертвата на това заблуждение?

В живота на нашия велик светия – свети Николай – намираме пример, който има отношение към разглежданата тема. Обеднял някога един състоятелен човек, баща на три дъщери и изпаднал в отчаяно положение. Намислил да даде дъщерите си за блудници и така да печели средства за съществуване. Но светителят предотвратил осъществяването на този замисъл, тайно дарявайки всяка девойка по реда ѝ със зестра за сватба и с това не допуснал погибелта им. Какво друго дело би могло да бъде по-голямо и по- ценно от тази оказана им милост?

За предпочитане е спасението на душата, не на тялото. Телесните потребности са очевидни, поради това и мнозина ги виждат и все някой ще побърза на помощ. Духовните рани и духовните вреди обаче много хора не виждат, неведоми са за тях.

В историята на нашата Църква благочестивите пастири, духовните отци, великите аскети и строгите пазители на безмълвието и подвига, откликвайки на зова за милосърдие, не само са оставяли безмълвието си и правилата на живота, но жертвайки себе си, с неимоверни усилия са изтръгвали душите от зъбите на опасностите. Много пъти те са заставали на мястото на тези, които са били обречени на пожизнено робство, за да ги спасят от гибелта, която ги грози.

Автор: Стареца Йосиф Ватопедски

Източник: Атонски беседи

